

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 3/2010 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om ändring och temporär ändring av lagen om
offentlig arbetskraftsservice samt om ändring
av vissa lagar som har samband med den**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 februari 2010 en proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice samt om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 274/2009 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 11/2010 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- arbetsminister Anni Sinnemäki, regeringsråd Päivi Kerminen, äldre regeringssekreterare Eeva Vahtera och överinspektör Timo Melting, arbets- och näringsministeriet
- kanslichef Harri Skog, undervisningsministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Ann-Mari Kemell, Skattestyrelsen
- överinspektör Päivi Keskitalo, Minoritetsombudsmannens byrå

- gruppchef Katriina Haapakangas, Tavastlands närings-, trafik- och miljöcentral
- lokaldirektör Tarja Hassinen, Helsingfors arbets- och näringsbyrå
- direktör Heino Vasara, Tunturi-Lapin työ- ja elinkeinotoimisto
- servicecentralschef Kai Mönkkönen, Norra Nylands servicecentral för arbetskraft, Hyvinge
- sakkunnig Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund
- ekonomisk expert Joonas Rahkola, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- expert Mikko Räsänen, Finlands Näringsliv
- juridisk ombudsman Harri Hellstén, Företagarna i Finland rf
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation-TVY
- organisationsjurist Maarit Päivike, Mannerheims Barnskyddsförbund
- utvecklingsdirektör Rainer Anttila, Finlands Idrott
- projektchef Ilmari Valkama, Finlands egnahemsförbund rf
- ombudsman Marja-Liisa Kunnas, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

AjUB 3/2010 rd — RP 274/2009 rd

- utbildningsdirektör Mika Vuorela och handikappolitisk sekreterare Terttu Manelius, Handikappforum rf
- utvecklingschef Pauliina Lampinen, VATES-Stiftelsen
- ombudsman Irene Yli-Kauppara, Meidän Osuuskunta Yxpila
- expert Marja Paldan, Kotkan korttelikotiyhdistys ry
- ombudsman Sampo Järvelä, Siltavalmennusyhdistys ry
- verkställande direktör Sirpa Eklund, PosiViire Oy
- verkställande direktör Juha Lehtikuja, Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab
- advokat Mikko Alkio, Roschier Advokatbyrå Ab
- projektchef Kari Lintunen, Sosiaalisten yritysten perustamisneuvontahanke TEHO 2, Kehittämissyhtiö Witas Oy
- professor Niklas Bruun.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Folkpensionsanstalten
- Akava
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- Centralförbundet för Socialskydd och Hälsa rf
- Finlands Psykologförbund
- Työn vuoksi ry
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation.

PROPOSITIONEN

Regeringen förslår ändringar i bestämmelserna om de tjänster som arbets- och näringsbyrån tillhandahåller och serviceprocessen. Enligt förslaget ska den arbetssökandes servicebehov bedömas och en sysselsättningsplan utarbetas med honom eller henne inom två veckor från jobbsökningens början. Sysselsättningsplanen föreslås ersätta den nuvarande jobbsökarplanen, den specificerade jobbsökarplanen, den reviderade, specificerade jobbsökarplanen och sysselsättningsplanen. Arbets- och näringsbyrån ska undersöka förutsättningarna för att bli omfattad av omställningsskyddet utan att den arbetssökande särskilt ber om det. Regeringen föreslår också ändringar i de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller utarbetande och genomförande av planerna.

Bestämmelserna om registrering som arbetssökande föreslås bli ändrade så att det primära registrerings sättet är elektronisk registrering via den för ändamålet avsedda nättjänsten. Dessutom preciseras bestämmelserna om när jobbsökningen upphör att vara i kraft.

Utlänningar ska ges utvidgade möjligheter att registrera sig som arbetssökande vid arbets- och

näringsbyrån. Utvidgningen påverkar inte utlänningars rätt att få arbetslöshetsförmåner.

Villkoren för lönesubvention och startpeng föreslås bli ändrade så att bestämmelserna bättre beaktar konkurrensneutralitet och EG:s bestämmelser om statligt stöd. Arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet ska beviljas lönesubvention antingen som stöd enligt den allmänna gruppantagsförordningen eller i form av de minimis-stöd. Startpeng ska beviljas i form av de minimis-stöd. Enligt propositionen kan ett privat företag som tillhandahåller arbetskraftsservice vidareplacera, i praktiken hyra ut, sina anställda med lönesubventionerat arbete till andra arbetsgivare. I syfte att motverka förlängd arbetslöshet hos unga personer föreslår regeringen att villkoren för lönesubvention temporärt mildras i fråga om dem som inte fyllt 25 år.

Bestämmelserna om dataskydd i lagen om integritetsskydd i arbetslivet ska enligt förslaget tillämpas på arbetsmarknadsåtgärder. Bestämmelserna om maximitid för arbetspraktik och arbetslivsträning harmoniseras och bestämmelserna om när maximitiden börjar räknas på nytt mildras.

Definitionen av begreppet pendlingsregion i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås bli ändrad så att pendlingsregionerna fastställs i kilometer. En persons pendlingsregion ska utgöras av det område som sträcker sig 80 kilometer från hans eller hennes bostad. Verkliga svårighe-

ter att ta sig till och från arbetet och den tid som går åt till arbetsresan ska betraktas som giltig orsak att vägra ta emot ett erbjudet arbete inom pendlingsregionen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Lönesubvention

Anpassning av lönesubventionen efter EU-reglerna för statligt stöd

Villkoren för lönesubvention och startpeng föreslås bli ändrade så att bestämmelserna bättre tar hänsyn till konkurrensneutralitet och EU-reglerna om statligt stöd. Reglerna utgår från att arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet kan beviljas lönesubvention antingen som stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen eller i form av de minimis-stöd. Stödet får uppgå till högst 200 000 euro under en period av tre beskattningsår.

Enligt förslaget beviljas startpeng i form av de minimis-stöd. Arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet beviljas lönesubvention antingen enligt gruppundantagsförordningen eller i form av stöd av mindre betydelse, dvs. de minimis-stöd. Arbetsgivare som inte bedriver näringsverksamhet beviljas lönesubvention på tidigare villkor. Villkoren för lönesubvention förblir oförändrade även för kommuner och hushåll samt föreningar och stiftelser som inte bedriver ekonomisk verksamhet. Föreningar och stiftelser vars verksamhet bara delvis utgörs av ekonomisk verksamhet kan särredovisa affärsverksamheten och få lönesubvention för resten av verksamheten på tidigare villkor.

Kontrollen att gränsen 200 000 euro för de minimis-stöd inte överskrids kommer enligt anvisningar från arbets- och näringsministeriet att ske genom att de som beviljats lönesubvention åläggs att lämna en anmälan om samtliga de minimis-stöd som de fått under pågående och de två föregående beskattningsåren, påpekar utskottet. När stöd beviljas framöver kommer det alltid att uppges om det handlar om de minimis-stöd. Praxis är ny och därför kan det vara svårt för de sökande att i början veta vilka tidigare stöd som betraktas som de minimis-stöd. Utskottet vill betona myndigheternas skyldighet att informera och vägleda de sökande för att återkrav ska kunna undvikas.

Den allmänna gruppundantagsförordningen

Den allmänna gruppundantagsförordningen lägger fast ramarna för lönesubvention: för vems sysselsättning lönesubvention kan beviljas, till vilket belopp och för hur lång tid. Enligt förordningen får stödnivån inte överskrida 50 % av de stödberättigande kostnaderna i fråga om arbetstagare med sämre förutsättningar och 75 % av de stödberättigade kostnaderna i fråga om arbetstagar med funktionshinder.

Artikel 2 definierar arbetstagar med sämre förutsättningar som personer som uppfyller något av följande kriterier: a) personer som inte har haft någon ordinarie avlönad anställning under de senaste sex månaderna, b) personer som inte har gymnasiekompetens eller yrkesutbildning, c) personer som är över 50 år, d) personer som lever ensamma och har vårdnaden om ett eller flera barn, e) personer som arbetar inom en sektor eller ett yrke i en medlemsstat där obalansen mellan könen är minst 25 % högre än den ge-

nomsnittliga könsbalansen inom alla ekonomiska sektorer i den berörda medlemsstaten och som tillhör den underrepresenterade könsgruppen, f) personer som är medlemmar av en etnisk minoritet inom en medlemsstat och som måste förbättra sina språkkunskaper, sin yrkesutbildning eller sin arbetslivserfarenhet för att förbättra sina möjligheter att få fast anställning.

Enligt 7 kap. 1 a § i lagförslag 1 kan lönesubvention beviljas i form av stöd enligt gruppundantagsförordningen när den som ska anställas är handikappad, är svårssysselsatt, är långtidsarbetslös, har varit arbetslös utan avbrott i minst sex månader, saknar yrkesutbildning, har fyllt 50 år eller är en invandrare med rätt till en integrationsplan. Utskottet noterar den skillnaden mellan förteckningen i lagförslaget och den i gruppundantagsförordningen att lagförslaget inte medger lönesubvention enligt gruppundantagsförordningen för ensamföräldrar eller medlemmar av en etnisk minoritet som saknar rätt till en integrationsplan. I Finland föreslås lönesubvention inte bli använt för avsegregering genom att stöd beviljas för att anställa kvinnor som söker sig till mansdominerade sektorer och män som söker sig till kvinnodominerade sektorer.

Utskottet konstaterar att det faktum att någon tillhör en grupp i den föreslagna lagen inte automatiskt ger honom eller henne subjektiv rätt till lönesubvention. Det öppnar bara för möjligheten för lönesubvention i form av stöd enligt gruppundantagsförordningen för att anställa en arbetssökande. Det skulle alltså inte kosta något att ta in i bestämmelsen ensamföräldrar, etniska minoriteter och män och kvinnor som söker sig till kvinno- respektive mansdominerade sektorer. Men Finland skulle då förfoga över alla möjligheter som förordningen medger och göra det möjligt att i framtiden grunda exempelvis sociala företag för att främja sysselsättningen bland dessa grupper.

Utskottet anser att det kunde finnas anledning för Finland att fundera på särskilda åtgärder för att sysselsätta dessa i gruppundantagsförordningen nämnda grupper som föreslås bli uteslagna ur lagen. Avsegregation har redan länge varit ett av jämställdhetspolitikens mål, men resulta-

ten har låtit vänta på sig. Därför kunde det vara bra att hitta på nya metoder. Mången ensamförälder i vårt land lever under eller med snudd på fattigdomsgränsen. Därför kunde särskilda sysselsättande insatser för ensamföräldrar minska risken att de och deras barn drabbas av fattigdom och bidra till att målet i fråga om fattigdomsminskning nås. Även personer tillhörande etniska minoriteter är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken, och för att de ska få jobb kunde det vara motiverat med lönesubvention i större omfattning än endast under integrationstiden.

Bedrivande av näringsverksamhet

En central faktor i tolkningen av de nya lönesubventionsbestämmelserna är när arbetsgivaren kan anses utöva näringsverksamhet. Näringsverksamhet finns inte definierad i lagförslaget. Enligt motiven betraktas alla arbetsgivare som är verksamma i bolagsform och alla sociala företag, oberoende av juridisk status, som näringsidkare. När det gäller föreningar och stiftelse avgörs det från fall till fall, efter en sammantagen bedömning, om de omfattas av bestämmelsen eller inte. Bedömningen görs av den arbets- och näringsbyrå som beviljar lönesubventionen.

I det utkast till allmänna råd som arbets- och näringsministeriet tagit fram anses en förening eller stiftelse bedriva näringsverksamhet om försäljningen av tjänster och varor sker fortlöpande, i förtjänstsyfte och i en konkurrensmiljö. Föreningar som endast sporadiskt säljer tjänster och varor anses inte vara näringsidkare. Om verksamheten inte beskattats som näringsverksamhet eller om näringen är helt befriad från inkomstskatt genom skattelättnad på grund av allmännyttighet, räknas föreningen inte som näringsidkare.

Det är viktigt med en fungerande övergångsarbetsmarknad, understryker utskottet och menar att regeringen måste se till att denna marknad faktiskt fungerar. Utskottet poängterar att de subventionerade jobben inte får minska till följd av lagändringen.

Föreningars och stiftelsers insatser för att sysselsätta personer vars jobbsituation är dystert

synnerligen viktiga. Utskottet värdesätter också det arbete organisationer utför t.ex. i miljöskyddssyfte och för att främja fritidssysselsättning och erbjuda hemservice till mindre bemedlade. Ändringarna får absolut inte sätta käppar i hjulet för allmännyttiga föreningars och stiftelsers verksamhet eller försvåra inträdet på arbetsmarknaden för dem som har svårt att få jobb.

Något som man bör fästa särskilt avseende vid i tolkningen av huruvida en förening eller en stiftelse bedriver näringsverksamhet eller inte är om verksamheten leder till faktiska konkurrensnackdelar för ett företag inom samma område. I denna avvägning kan arbets- och näringsbyrån i förekommande fall vända sig till den lokala företagargenerationen för expertishjälp. Att t.ex. driva återvinningscentraler, loppmarknader eller kafé-restauranger för arbetslösa eller jobba som hemgårdskarlar får inte tolkas som näringsverksamhet, understryker utskottet. När man försöker bilda sig en uppfattning om arten av verksamheten hos föreningar som tillhandahåller hemservice till mindre bemedlade åldringar bör man ta noga reda på om det verkligen finns så billigt producerade kommersiella tjänster att tillgå inom området att ekonomiskt utsatta åldringar de facto kan anlita dem i stället för föreningens tjänster. Beskattarens beslut att beskatta verksamheten är inte bindande för arbets- och näringsbyrån, utan byrån bör avgöra frågan självständigt med beaktande av alla relevanta omständigheter och med särskild hänsyn till den lokala konkurrensmiljön.

Det är viktigt att arbets- och näringsbyråerna får lättfattliga och entydiga anvisningar, menar utskottet. Alla som på arbets- och näringscentralerna är med om att bedöma frågan om näringsverksamhet måste få behövlig utbildning för att bedömningen ska vara så enhetlig som möjlig oavsett var i landet den sker. Arbets- och näringsbyråerna måste också ha tillräckligt med personal för att bedömningen inte ska behöva göras i en hast utan med noggrann prövning och med beaktande av alla anknytande faktorer. Utskottet framhåller att i oklara fall ska bestämmelserna tolkas till den sökandes fördel.

Ändringarna i lagen påverkar de sociala företagens villkor genom att stödperioden för långtidsarbetslösa förkortas från 24 till 12 månader. Arbets- och näringsministeriet rapporteras i fjol ha tillsatt ett projekt för utveckling av sociala företag som dels ska ta fram uppgifter om start och verksamhetsvillkor när det gäller sådana företag, dels komma med utvecklingsförslag.

Sociala företag spelar en stor roll när det gäller att skapa en övergångsarbetsmarknad och erbjuda svårsysselsatta jobb. Utskottet skyndar på åtgärder som märkbart förbättrar för sociala företag och därigenom bidrar till att antalet sådana företag ökar rejält och kan erbjuda fler jobb.

Jobb åt unga

För att motverka förlängd arbetslöshet föreslår regeringen att villkoren för lönesubvention lindras temporärt för personer under 25 år. Enligt propositionen ändras bestämmelserna om lönesubvention temporärt (1.5.2010—31.12.2011) så att lönesubvention kan beviljas ett företag på basis av ett arbetsavtal för viss tid, om företaget anställer en person under 25 år som varit arbetslös tre månader i sträck.

För att hjälpa unga att få jobb snabbare föreslog arbets- och näringsministeriet under utskottsbehandlingen att riksdagen gör en ytterligare ändring i bestämmelserna om lönesubvention som innebär att ett företag kan få lönesubvention 2010 på basis av ett arbetsavtal för viss tid, om företaget anställer en person under 25 år trots att denne inte varit arbetslös den föreskrivna minimtiden. Lönesubventionen kommer att kombineras med en lönesubventionscheck/sysselsättningscheck som ska aktivera unga att söka jobb. Checken i de ungas hand signalerar till arbetsgivarna, inte minst företagen, att de kan få lönesubvention för att anställa unga.

Enligt utskottet är detta ett mål som kommer att bli svårt att nå. Utskottet välkomnar alla förslag från regeringen som avser att förbättra läget och tillstyrker förslagen. Utskottet föreslår att lagförslag 1 ändras för 2010 så att lönesubvention kan beviljas ett företag på basis av ett arbetsavtal för viss tid, om företaget anställer en

person under 25 år även om denne alldeles nyss blivit arbetslös.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten vid att åldersgränsen 25 år som villkor för stödåtgärder utestänger en hel hop nytutexaminerade som gärna kunde ha varit föremål för särskilda åtgärder. Nu kan företagen anställa dem för viss tid med lönesubvention först när de varit minst sex månader arbetslösa utan avbrott. Staten och kommunerna måste axla sitt ansvar för att lindra ungdomsarbetslösheten genom att anställa unga som fyllt 25 år och som inte omfattas av de föreslagna särskilda åtgärderna.

Pendlingsregion

Regeringen föreslår att definitionen av begreppet pendlingsregion i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att pendlingsregionerna fastställs i kilometer. En persons pendlingsregion ska utgöras av det område som sträcker sig 80 kilometer från hans eller hennes bostad. Verkliga svårigheter att ta sig till arbetet och den tid som går åt till arbetsresan godtas som giltig orsak att vägra ta emot ett erbjudet arbete inom pendlingsregionen. En arbetssökande har giltig orsak att vägra ta emot ett erbjudet arbete inom sin pendlingsregion, om hans eller hennes dagliga arbetsresa vid heltidsarbete skulle överstiga i genomsnitt tre timmar och vid deltidsarbete i genomsnitt två timmar.

Utskottet anser att ändringarna är motiverade. En pendlingsregion som anges i kilometer är rättvisare än en som följer kommungränser. Ändringen som tar större hänsyn till den arbetssökandes faktiska möjligheter att ta sig till jobbet är bra, menar utskottet. Man får inte kräva att en arbetssökande ska skaffa sig bil, utan billösa personers verkliga möjligheter att ta sig till jobbet måste bedömas med hänsyn till kollektivtrafikens tidtabeller och möjligheterna att gå, cykla eller åka moped.

Det är viktigt att man främjar arbetssökandes regionala rörlighet och att arbets- och näringsbyråerna uppmuntrar arbetssökande att söka jobb också utanför den egna pendlingsregionen, understryker utskottet. Kollektivtrafikförbindel-

serna är så snabba på vissa rutter att arbetsresor över 80 kilometer kan göras på mindre än tre timmar per dag.

Registrering som arbetssökande och sysselsättningsplan

Registrering som arbetssökande

Bestämmelserna om registrering som arbetssökande föreslås bli ändrade så att registreringen företrädesvis ska ske elektroniskt via en särskild nättjänst. Men det ska också gå att som hittills personligen registrera sig som arbetssökande på arbets- och näringsbyrån.

Utskottet anser att övergången till e-registrering är motiverad. Det är ett snabbt och effektivt sätt att sköta registreringen och passar bra för många kunder, som också i övrigt kan använda sig av e-tjänsten för att få fart på jobbsökningen. Samtidigt sparar det på arbets- och näringsbyråernas personresurser, som kan avsättas för individuell kundbetjäning.

Utskottet vill emellertid påpeka att den arbetssökandes rättsliga ställning i många stycken är beroende av att registreringen faktiskt lyckas. Om registreringen av en eller annan orsak inte lyckats på nätet men den arbetssökande lever i tron att den gjort det, kan han eller hennes rätt till arbetslöshetsförmåner skjutas fram med många veckor. E-registreringen måste göras så lätt och enkel som möjligt, understryker utskottet. Det måste komma ett meddelande som genast berättar för den arbetssökande om registreringen lyckats eller inte. Det behövs tydliga och lättfattliga anvisningar om e-registreringen, och de arbetssökande bör ha tillgång till telefoninformation om den.

Indelning i kundkategorier

Arbets- och näringsministeriet uppmanade i november 2009 arbets- och näringsbyråerna att övergå till kundsegmentering. Tanken är att när en person blir kund hos en arbets- och näringsbyrå ska en initial kartläggning göras vilken kategori han eller hon hör till: de som siktar in sig på arbetsmarknaden omedelbart, de som efter kompetensutveckling vill ut i arbetslivet eller de

som behöver rehabiliteras innan de är redo för ett jobb. Utöver dessa grupper finns det kunder som arbets- och näringsbyråerna inte kan hjälpa utan för vilkas del det blir fråga om minimiinsatser.

Avsikten med kundsegmenteringen är att resursanvändningen ska bli effektivare, de knappa personella resurserna utnyttjas optimalt och personalens sakkunskap anlitas där den sannolikt kommer till största nytta. Syftet är enligt utskottets mening godtagbart, eftersom många arbets- och näringsbyråer tvingas fundera på hur de tillgängliga resurserna ska räcka till för en allt större kundkrets. Men, poängterar utskottet, kategoriseringen bör ske i samråd med kunden med invägande av hans eller hennes syn på servicebehovet.

Uppgiften att arbets- och näringsbyråerna har ansett att 17 000 kunder inte behöver annat än minimiinsatser är oroväckande. Med tanke på att befolkningen i Finland åldras behövs alla i arbetsaktiv ålder och ingen bör tillåtas bli utslagen från arbetsmarknaden.

Beslutet om minimiinsatser måste alltid föregås av en lägesbedömning tillsammans med kunden och efter kundens samtycke, understryker utskottet. Det gäller att också följa hur det går för dem som omfattas av minimiinsatser och aktiva insatser sätts in om situationen förändras eller om kunden själv föreslår det.

Gallring bland planer

Regeringen föreslår att det införs en ny sysselsättningsplan som ersätter den nuvarande jobbsökarplanen, den specificerade jobbsökarplanen, den reviderade, specificerade jobbsökarplanen och sysselsättningsplanen. Utskottet hälsar reformen med stor glädje. Utskottet har i flera av sina betänkanden efterlyst ett överskådligare system med färre planer med olika rubriker. Ändringen gör det lättare att överblicka systemet och gagnar såväl kunder som arbets- och näringsbyråernas personal.

Sysselsättningsplan

Enligt förslaget ska den arbetssökandes behov av service bedömas inom två veckor från det jobbsökningen började. Samtidigt ska en syssel-

sättningsplan upprättas. Utskottet anser att förslaget är befogat. Det är viktigt att planen görs upp genast när jobbsökningen börjat för att den arbetssökande snabbare ska få jobb.

Men det bör observeras att resurssituationen är sådan på arbets- och näringsbyråerna att särskilt de stora byråerna kommer att ha svårt att genomföra det nya systemet på korrekt sätt. På många byråer tar sig den stigande arbetslöshets-trenden uttryck i ökad ärendebalans och försämrad service. En del byråer har frångått tidsbokning och gått in för en köordning, vilket inneburit slut på systemet med personlig rådgivare och sämre möjligheter till individuell service.

För att få genomslag måste sysselsättningsplanen hålla hög kvalitet; den måste bygga på en analys av den arbetssökandes styrkor och behov av service och den ska upprättas med utnyttjande av personalens expertis när det gäller dels arbetsmarknaden inom området, dels sysselsättningsfrämjande utbildning och annan service. Om personalen på arbets- och näringsbyråerna inte hinner ägna sig åt att upprätta personliga sysselsättningsplaner, kommer den föreslagna lagen att förfela sitt syfte.

Utskottet ser det som absolut nödvändigt att arbets- och näringsbyråerna får fler anställda för att kunna avarbeta ärendebalansen och göra upp sysselsättningsplaner på riktigt sätt.

Närvaro när en sysselsättningsplan görs upp

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 11/2010 rd) behandlat bestämmelserna om när jobbsökningen upphör att gälla. Det finns en direkt koppling mellan dem och bestämmelserna om rätt till arbetslöshetsförmån i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Lagen om offentlig arbetskraftsservice föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om att jobbsökningen upphör att vara i kraft, om den arbetssökande uteblir från ett avtalat möte eller ett möte som arbets- och näringsbyrån annars i förväg informerat den arbetssökande om och som hålls för att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den. Att utebli från ett möte kan enligt utskottets uppfattning i ett sammanhang som detta anses vara en allvarlig försum-

melse bara om det inte finns en godtagbar orsak till frånvaron. Bestämmelsen bör kompletteras i enlighet härmed.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet delar grundlagsutskottets syn och föreslår vissa ändringar i de föreslagna bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller uteblivande från ett möte som hålls för att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den.

Den rättsliga ställningen för dem som deltar i arbetsmarknadsåtgärder

Regeringen föreslår att lagen om integritetskydd i arbetslivet ska tillämpas på arbetsmarknadsåtgärder. Dessutom föreslår regeringen ändringar i bestämmelserna om maximitiden för arbetspraktik och arbetslivsträning.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det ter sig som om den rättsliga ställningen för den som deltar i arbetsmarknadsåtgärder fortsatt kommer att ha vissa luckor. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet bör därför ytterligare granska om exempelvis bestämmelserna om tillämpningsområde i jämställdhetslagen och lagen om likabehandling innebär att de lagarna också bli tillämpliga i dessa situationer. Om de lagarna inte annars blir tillämpliga, är det till följd av av jämlikhetsbestämmelserna i grundlagens 6 § 2 och 4 mom. lämpligt att i 8 kap. 3 § i lagförslag 1 lägga till hänvisningar också till dem. Dessutom bör arbetslivs- och jämställdhetsutskottet också bedöma om semesterlagstiftningen ska tillämpas på dem som deltar i arbetsmarknadsåtgärder.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i många sammanhang påtalat bristerna i den rättsliga ställningen för dem som deltar i arbetsmarknadsåtgärder och krävt att regeringen reder ut hur denna ställning i görligaste utsträckning kunde tillnärmas i arbetsavtalsförhållande anställdas rättsliga ställning. Utskottet välkomnar förslagen att de som deltar i arbetsmarknadsåtgärder ska omfattas av lagen om integritetskydd i arbetslivet.

Utskottet håller med grundlagsutskottet om att det fortsatt kommer att finnas stora luckor i den rättsliga ställningen. Utskottet föreslår att lagförslag 1 kompletteras med hänvisningar till jämställdhetslagen och lagen om likabehandling.

Det är viktigt, menar utskottet, att de som deltar i arbetsmarknadsåtgärder också får rätt till behörigt semesterskydd. Det kunde t.ex. ske genom att lagstifta om en oavbruten semester under åtgärdsperioden vars längd står i proportion till åtgärdsperiodens längd och som motsvarar semesterlagens minimisemester. Semesterskyddet kräver ändringar i en lång rad lagar, men dessa kan inte göras i samband med riksdagsbehandlingen utan behörig beredning. Därför föreslår utskottet ett uttalande där riksdagen förutsätter att regeringen i brådskande ordning bereder lagändringar som inkluderar dem som deltar i arbetsmarknadsåtgärder i den personkrets som omfattas av semesterlagens arbetstidsskydd (*Utskottets förslag till uttalande*).

Detaljmotivering

1. Lag om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice

3 kap. Grunder för arbets- och näringsbyråns service

6 a §. Jobbsökningen upphör att vara i kraft. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att 1 mom. 4 punkten bör kompletteras med en passus om godtagbar anledning. Arbets- och näringsministeriet håller i sitt utlåtande för att en sådan passus sitter illa i strukturen och anser ett bättre alternativ vara att stryka 4 punkten. Utskottet är av samma åsikt och föreslår att punkt 4 stryks. I hänvisningen i 2 mom. har gjorts en teknisk justering till följd av ändringen av 1 mom.

6 kap. Tjänster för kompetensutveckling

14 §. Försäkringsskydd. Utskottet föreslår en tydligare struktur i 1 mom. Avsikten är inte att ändra sakinnehållet utan enskilda kunder ska få ersättning av statens medel för olycksfall som

inträffat eller yrkessjukdom som ådragits i samband med sysselsättande service på samma grunder som tidigare. De som deltar i sysselsättande service kommer som ny grupp att omfattas av försäkringsskyddet.

7 kap. Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningslagen

1 a §. Beviljande av lönesubvention till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet. Stödjande sig på erhållen utredning föreslår utskottet att 4 punkten kompletteras med orden "innan lönesubventionen beviljades", för att bestämmelsen exaktare ska motsvara den analoga bestämmelsen i gruppundantagsförordningen.

2 §. Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention. Utifrån erhållen information föreslår utskottet att orden "inom pendlingsregionen" stryks, eftersom det i propositionen föreslås att bestämmelserna om pendlingsregion i 1 kap 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att man för varje arbetsökande fastställer en pendlingsregion som sträcker sig 80 kilometer från hans eller hennes faktiska bostad.

3 §. Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention. Av orsaker som framgår av de allmänna motiven föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med en ny 2 a-punkt om lönestöd för unga fram till utgången av 2010 med vilket ett företag kan anställa en person under 25 år genast då denne blivit arbetslös. Propositionens 2 a-punkt blir 2 b-punkt och gäller till utgången av 2011.

8 kap. Arbetsmarknadsåtgärder

3 §. Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet. Av orsaker som framgår av grundlagsutskottets utlåtande föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att paragrafen kompletteras med ett 2 mom. med hänvisningar till jämställdhetslagen och lagen om lika-behandling. I 4 mom. har ett skrivfel korrigerats. Korrigeringen påverkar inte den svenska texten.

9 kap. Arbetsökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

Utifrån erhållen utredning föreslår utskottet ändringar i 2, 4 och 7 § som beror på att jobbsökarplanen bytts ut mot sysselsättningsplanen.

2. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 kap. Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

18 §. Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att 2 mom. kompletteras med en passus om godtagbar anledning.

5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

10 §. Arbetsvillkorets giltighet. Stödjande sig på erhållen information föreslår utskottet en motsvarande ändring i 2 mom. som i 2 kap. 11 § om frånvaro från arbetsmarknaden.

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

11 §. Beräkning av tid i arbete. Utskottet föreslår att hänvisningen i 1 och 3 mom. ändras. I den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2010 förbisågs hänvisningarna. I den gällande lagen hänvisas det till 3 § trots att det efter lagändringen borde ha varit 3 a §. Hänvisningen till 10 § är onödig, eftersom den paragrafen upphävts.

7 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

11 §. Självrisktidens giltighet och 12 §. Arbetsmarknadsstödet varaktighet. Utskottet föreslår att en paragraf om självrisktidens giltighet läggs till lagen. Paragrafen ingick i lagen ända till utgången av 2009 men i samband med lagändringen 2010 tappades den i misstag bort då kapitlet om arbetsmarknadsstöd slogs samman. Med tanke på lagstrukturen är det tydligast att tillägget

görs genom en ändring av 7 kap. 11 § i den gällande lagen. Bestämmelsen har exakt samma lydelse som den 7 kap. 10 § som gällde till den 31 december 2009. I och med att bestämmelsen föreslås bli 11 § i 7 kap. bör en paragraf motsvarande 11 § i den gällande lagen tas in i den föreslagna lagen som ny 12 §.

8. kap. Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd

4 a §. Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd. Utskottet vill fästa uppmärksamheten vid den diskrepans som råder mellan det föreslagna 4 a § 2 mom. och detaljmotiven. Som momentet är formulerat uppfylls skyldigheten att vara i arbete av arbete som räknas in i arbetsvillkoret men därtill av deltagande i sysselsättningsfrämjande service, närmare bestämt arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt sådan arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik som avses i 8 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Enligt motiven uppfylls arbetsvillkoret av deltagande i service enligt 10 kap. 1 § 2 mom. 1—5 punkten. Den service som avses i motiven omfattar förutom de serviceformer som nämns i paragrafen även frivilliga studier, arbets- och utbildningsprövning och jämställda integrationsåtgärder för invandrare. Utifrån erhållen utredning konstaterar utskottet att det smygigt sig in ett fel i detaljmotiven på denna punkt.

11 kap. Bestämmelser om verkställighet

4 §. Arbetskraftspolitiskt utlåtande. Stödjande sig på erhållen utredning föreslår utskottet att 1 mom. ändras så att det i det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska konstateras att sysselsättnings-

främjande service ingår i sysselsättningsplanen och att den arbetssökande omfattas av omställningsskydd.

Ikraftträdandebestämmelserna

Regeringen föreslår att lagarna träder i kraft den 1 maj 2010. Det är enligt utskottet angeläget att de träder i kraft så snabbt som möjligt. Men trots det föreslår utskottet att datum stryks i ikraftträdandebestämmelserna, för att ett eventuellt dröjsmål i riksdagsbehandlingen ska kunna beaktas.

Utskottet föreslår att det i 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om offentlig arbetskraftsservice ska föreskrivas om hur länge lönesubventionen för unga gäller. Dessutom föreslår utskottet ett nytt 4 mom. om hur bestämmelserna om sysselsättningsplan ska tillämpas på tidigare upprättade planer.

Utskottet föreslår att ändringarna i 6 kap. 11 § och 7 kap. 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2010, eftersom de enligt tidigare praxis de facto tillämpats efter årsskiftet. Därför påverkar den retroaktiva tillämpningen inte arbetslöshetsförmånerna.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

godkänner ett uttalande (Riksdagens förslag till uttalande).

1.

Lag**om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 4 kap. 2 § 2 mom., 4 § 3 mom. och 5 § samt 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten, 3 § 4 mom. 4 punkten och 7 § 1 mom.,

av dem 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1216/2005 och 3 § 4 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 547/2006,

ändras 1 kap. 7 § 1 mom. 3, 8 och 13 punkten, 2 kap. 2 § 2 mom., II avdelningens rubrik, rubriken för 3 kap. samt 3 kap. 2 § 1 och 3 mom., 3 § 1 och 4 mom., 4 §, 5 § 1 mom. samt 6—9 §, 4 kap. 6 §, 5 och 5 a kap., 6 kap. 14 § 1 och 3 mom., 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., (*utesl.*) 8 § 1 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom., 8 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten samt 3 och 5 §, 9 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 4 § samt 7 § 1 och 2 mom., 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten samt 13 kap. 3 §,

av dem 3 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 4 mom. samt 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1216/2005, 3 kap. 7 § sådan den lyder i lag 306/2004, 3 kap. 8 § och 13 kap. 3 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 458/2005, 5 och 5 a kap. sådana de lyder jämte ändringar, 7 kap. 3 § 4 mom. 3 punkten sådan den lyder i nämnda lag 547/2006, 9 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 4 § samt 7 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1198/2009 samt 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1062/2006, och

fogas till 1 kap. 7 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 1216/2005, nya 14—16 punkter, till 3 kap. 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1216/2005, ett nytt 5 mom., och till 3 kap. en ny 6 a §, till 7 kap. en ny 1 a § och till 7 kap. 3 § 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag 547/2006, temporärt en ny 2 a- och 2 b-punkt, till 7 kap. 5 §, sådan den lyder delvis ändrad lagarna 1050/2004 och 1177/2007, ett nytt 4 mom., till 8 kap. 2 § 1 mom. en ny 4 punkt, till 8 kap. en ny 3 a § samt till 11 kap. en ny 7 § som följer:

1 kap.	II AVDELNINGEN
Allmänna bestämmelser	ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅNS SERVICE OCH SERVICEPROCESSEN
7 § (Som i RP)	
2 kap.	3 kap.
Principer inom offentlig arbetskraftsservice	Grunder för arbets- och näringsbyråns service
2 § (Som i RP)	2—6 § (Som i RP)

6 a §

Jobbsökningen upphör att vara i kraft

Jobbsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande

(1—3 punkten som i RP)

(4 punkten *utesl.*)

(4—6 punkten som 5—7 punkten i RP)

Sedan giltighetstiden för jobbsökningen gått ut träder jobbsökningen i kraft på nytt enligt vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. och 6 § 1 mom. Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft på grund av ett förfarande som avses i 1 mom. 5 punkten, förutsätts dessutom att en enskild kund som ansöker om att bli registrerad förbinder sig att delta i åtgärder som syftar till att klarlägga arbetsförmågan och arbetskonditionen.

7—9 §
(Som i RP)

4 kap.

Arbetsförmedlingstjänster

6 §

*Avgiftsbelagda särskilda tjänster för arbetsgi-
varkunder*

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 och 4 mom. som i RP)

5 kap.

Intervju med arbetssökande och sysselsättningsplan

1—5 §
(Som i RP)

5 a kap.

Omställningsskydd

1—5 §
(Som i RP)

6 kap.

Tjänster för kompetensutveckling

14 §

Försäkringsskydd

När en enskild kund inte har rätt till en minst lika stor ersättning med stöd av någon annan lag, ska till honom eller henne betalas ersättning av statens medel enligt samma grunder som för olycksfall i arbete enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), om ett olycksfall inträffat eller en yrkessjukdom ådragits

1) i samband med arbets- eller utbildningsprövning eller kombinerad arbets- och utbildningsprövning enligt 6 kap.,

2) i samband med en arbetsmarknadsåtgärd enligt 8 kap.,

3) vid orienteringsbesök i läroanstalt,

4) i samband med jobbsökningsträning,

5) i samband med arbetsträning.

(Som i RP)

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

1 a §

Beviljande av lönesubvention till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet

Till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet beviljas lönesubvention i form av stöd enligt kommissionens förordning (EG) nr 800/2008 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget (all-

män gruppundantagsförordning), när den som ska anställas med lönesubventionen

(1—3 punkten som i RP)

4) har varit arbetslös utan avbrott i minst sex månader *innan lönesubventionen beviljades,*

(5—7 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

2 §

Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention

Lönesubvention beviljas inte, om

1) arbetsgivaren under de 12 månaderna närmast innan ansökan inlämnades, av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp eller permitterat arbetstagare (*utesl.*) i samma eller likadana uppgifter eller förkortat deras arbetstid,

(4 punkten som i RP)

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention

(3 mom. som i RP)

Företag kan beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas lönesubvention

2 a) för anställning av arbetslösa arbetssökande som inte fyllt 25 år (Ny)

(2 b punkten som 2 a punkten i RP)

(3 punkten som i RP)

5, 9 och 11 §
(Som i RP)

8 kap.

Arbetsmarknadsåtgärder

2 §

(Som i RP)

3 §

Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet

(1 mom. som i RP)

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och lagen om likabehandling (21/2004) tillämpas på den som deltar i en arbetsmarknadsåtgärd. (Nytt)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

(4 mom. som 3 mom i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(5 mom. som 4 mom. i RP)

3 a och 5 §

(Som i RP)

9 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

2 § (Ny)

Allmänna förutsättningar och förmåner

En arbetssökande som har fyllt 25 år och som deltar i frivillig utbildning har rätt till arbetslöshetsförmåner under de förutsättningar som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om

3) det har överenskommit om studierna i en *syssetsättningsplan eller en plan som ersätter den* på det sätt som bestäms i 4 §, och

4 § (Ny)

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplan

En överenskommelse om de studier för vilka det ges stöd måste tas in i *sysselsättningsplanen* eller en plan som ersätter den innan studierna inleds.

Efter att studierna inletts kan det avtalas om understödd utbildning i *sysselsättningsplanen* eller en plan som ersätter den, om det finns välgående skäl eller om arbetssökanden har inlett studierna i ett anställningsförhållande.

7 § (Ny)

Uppföljning av studierna och avbrott i studierna

Arbets- och näringsbyrån följer hur arbetssökanden gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i *sysselsättningsplanen* eller en plan som ersätter den.

Om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller försummar att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommit i *sysselsättningsplanen* eller en plan som ersätter den, ska arbets- och näringsbyrån besluta att arbetssökandens frivilliga studier inte längre kan stödjas med arbetslöshetsförmån. Rätten till arbetslöshetsförmån upphör då från den tidpunkt då det anses att arbetssökanden inte gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då arbetssökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången.

10 kap.

Ersättning för kostnader för uppehälle

1 §
(Som i RP)

11 kap.

Samarbete i anslutning till verkställigheten

7 §
(Som i RP)

13 kap.

Sökande av ändring

3 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den (utesl.) 2010.

7 kap. 3 § 4 mom. 2 a punkten i lagen är i kraft fram till den 31 december 2010. Lönesubvention som beviljats med stöd av den kan betalas ut högst till och med den 31 december 2011.

7 kap. 3 § 4 mom. 2 b-punkten träder i kraft den 1 januari 2011 och gäller till och med den 31 december 2011. Lönesubvention som beviljats med stöd av den kan betalas ut högst till och med den 31 december 2012. (Nytt)

På jobbsökarplaner, specificerade jobbsökarplaner och reviderade, specificerade jobbsökarplaner samt sysselsättningsplaner som utarbetats före lagens ikraftträdande tillämpas det som föreskrivs om sysselsättningsplan i denna lag. (Nytt)

(5 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(6—8 mom. som 4—6 mom. i RP)

2.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 8 kap. 1 och 5 § samt 6 § 1 mom. och 11 kap. 2 § 5 mom. 5 punkten,
 av dem 8 kap. 1 § sådan den lyder i lag 307/2004,
ändras 1 kap. 3 §, 5 § 1 mom. 9, 10 och 10 a-punkten samt 9 §, 2 kap. 1 §, 11 § 1 mom., 14 §, 17 § 1 mom. och 18—21 §, 5 kap. 10 § 2 mom., 6 kap. 11 § 1 mom och det inledande stycket i 11 § 3 mom., 7 kap. 11 §, 8 kap. 2 § 2 mom., 3 mom. 2 punkten och 5 mom., 3 § 2 mom., 4 § 2 mom., 4 a § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 6 § 3 mom. och 7 § 1 mom. 4 punkten samt 11 kap. 2 § 3 mom., 4 mom. 11, 16 och 17 punkten samt 5 mom. 3 punkten och 4 § 1 mom.,
 av dem 1 kap. 3 § och 2 kap. 18 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 459/2005, 1 kap. 5 § 1 mom. 9 punkten och 8 kap. 4 a § 1 mom. 2 punkten och 2 mom. sådana de lyder i lag 1217/2005, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 970/2003 och 10 a-punkten sådan den lyder i nämnda lag 459/2005 samt 1 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1053/2008, 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 459/2005 och i lag 344/2009, (utesl.) 20 § sådan den lyder i nämnda lag 459/2005 och i lag 548/2006, 5 kap. 10 § 2 mom. och 7 kap. 11 § sådana de lyder i lag 1188/2009, 6 kap. 11 § 1 mom och det inledande stycket i 11 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1252/2006 och 11 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1199/2009, samt
 fogas till 2 kap. nya 1 a och 18 a §, till 7 kap. en ny 12 § samt till 11 kap. 2 § 4 mom. en ny 18 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser3, 5 och 9 §
(Som i RP)

2 kap.

Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner1, 1 a, 11, 14 och 17 §
(Som i RP)

18 §

Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas

(1 mom. som i RP)

Det som sägs i 1 mom. tillämpas inte, om arbetssökanden uteblir från mötet på grund av sjukdom eller olycksfall eller av en orsak som inte beror på personen själv eller om det finns någon annan godtagbar anledning för att utebli. En tidsperiod utan ersättning föreläggs inte heller när arbetssökanden i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån om att han eller hon är förhindrad att komma till mötet där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras och arbets- och näringsbyrån godkänner den orsak som arbetssökanden angett för att mötet ska senareläggas.

18 a, 19, 20 och 21 §
(Som i RP)

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

10 § (Ny)

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i sysselsättningsfrämjande service enligt 10 kap. 1 § 2 mom. 1—5 punkten eller varit arbetslös arbetsökande vid arbets- och näringsbyrån. En person anses ha haft godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden på grund av sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödelse, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

11 § (Ny)

Beräkning av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 3 a och 9 § beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

När tiden i arbete enligt 3 a § beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

11 § (Ny)

Självrisktidens giltighet

Självrisktiden är i kraft till utgången av det kalenderår under vilket den i sin helhet har uppkommit.

Under ett begynnande kalenderår förutsätts ny självrisktid inte

1) så länge som personen i fråga utan avbrott får arbetsmarknadsstöd,

2) då självrisktiden fördelar sig på två kalenderår,

3) då självrisktiden har gått till ända vid utgången av ett kalenderår utan att utbetalningen av arbetsmarknadsstödet ännu har börjat,

4) då rätten till arbetsmarknadsstöd börjar på nytt inom 14 dagar från det att föregående rätt till arbetsmarknadsstöd upphörde, eller

5) då en person har fått en rehabiliteringsförmån enligt 3 kap. 4 § 5 punkten eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och återgår till att vara arbetslös arbetssökande inom 14 dagar från det att den förmån som avses ovan har upphört.

12 § (Ny)

Arbetsmarknadsstödet varaktighet

Arbetsmarknadsstödet betalas utan tidsbegränsning.

Det kan bestämmas att resebidrag ska betalas för högst fyra månader efter det att anställningsförhållandet inleddes, dock högst så länge som anställningsförhållandet varar. Resebidrag betalas för fem dagar i veckan trots det som bestäms om antalet förmånsdagar per vecka i 3 kap. 2 §.

8 kap.
**Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar
 för arbetsmarknadsstöd**

2, 3, 4, 4 a, 6 och 7 §
 (Som i RP)

11 kap.
Bestämmelser om verkställighet

2 §
 (Som i RP)

4 § (Ny)

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om sådant bevisligt avbrott

som avses i 2 kap, 7 kap. 2 och 3 § och 11 § 2 mom., 8 kap., 10 kap. 2 § 1, 2, 4 och 5 mom., 3 § och 5 § 1 och 3 mom. i denna lag samt i 5 a kap. 2 § 1–3 mom. och 9 kap. 3 § 2–4 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice samt om de förutsättningar som anges i 5–7 §. I det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska det konstateras om *sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats tillsammans med den arbetssökande eller i en ersättande plan och om den arbetssökande omfattas av omställningsskydd.*

Denna lag träder i kraft den (utesl.) 2010.
 (2—3 mom. som i RP)
Lagens 6 kap. 11 § 1 mom och det inledande stycket i 11 § 3 mom. samt 7 kap. 11 § tillämpas från och med den 1 januari 2010. (Nytt)

3.

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 2 mars 2001 om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom., (utesl.) 5 § och 8 § 1 mom. 3 punkten och 3 och 5 mom. *samt* 10 §,
 av dem 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 2 mom. sådana de lyder i lag 1293/2002, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1293/2002 samt 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1293/2002 och 1272/2009, som följer:

3, 5 och 8 §
 (Som i RP)

10 § (Ny)

Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan till-

sammans med *arbets- och näringsbyrån* och kommunen.

I fråga om *uteblivande från ett möte där en aktiveringsplan utarbetas* och vägran att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som in-

går i planen tillämpas *2 kap. 18 och 18 a § samt 8 kap. 6 §* i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och (*utesl.*) *10 § 1, 3 och 4 mom.* i lagen om utkomststöd.

Denna lag träder i kraft den (*utesl.*) 2010.

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 april 1999 om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1215/2005, som följer:

11 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den (*utesl.*) 2010.

Utskottets förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen i brådskande ordning bereder lagändringar som inkluderar dem som deltar i arbetsmarknadsåtgärder i den personkrets som omfattas av semesterlagens arbetstidsskydd.*

2. *Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet före utgången av 2011 tillställer arbetslivs- och jämställdhetsutskottet en utredning om vad lagändringarna har inneburit för möjligheterna att få in svårssysselsatta på arbetsmarknaden.*

Helsingfors den 9 april 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Hannakaisa Heikkinen /cent
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml
Johanna Karimäki /gröna
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst
Esa Lahtela /sd

Jari Larikka /saml
Markus Mustajärvi /vänst
Paula Sihto /cent
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jyrki Yrttiaho /vänst
ers. Petri Pihlajaniemi /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

RESERVATION 1

Motivering*Systemet med lönesubvention*

De viktigaste ändringarna i lagen om offentlig arbetskraftsservice hänför sig till sysselsättningsmöjligheterna inom tredje sektorn. Propositionen avspeglar dessvärre en överdriven försiktighet i fråga om villkoren för EU-stöd och eventuella snedvridningar av konkurrensen, trots att de sakkunniga som hörts inte har gett uttryck för sådana farhågor.

Regeringen skulle i sin proposition ha haft många alternativa sätt att definiera näringsverksamhet i stället för att tillämpa bestämmelserna i den allmänna gruppundantagsförordningen eller de minimis-bestämmelserna. Den bästa lösningen hade varit att skapa ett lönesubventionssystem där det beviljade stödet följer den arbetslösa och där varje arbetsgivare, som i övrigt uppfyller villkoren, automatiskt skulle ha rätt till stödet. Enligt den modellen skulle stödet inte vara selektivt eller beroende av prövning och därmed inte heller snedvrída konkurrensen. Ett stöd av denna typ hade kunnat tas i bruk åtminstone i begränsad utsträckning t.ex. för att stävja ungdomsarbetslösheten.

Finland hade också kunnat söka notifiering för sitt nuvarande stödsystem. Risken för marginalisering och en massarbetslöshet på ca 300 000 personer plus den kraftigt ökande ungdomsarbetslösheten hade varit starka skäl för en förlängning av det nuvarande stödssystemet.

De basala felen i lagstiftningen om sociala företag syns nu i verkligheten när alla tänkbara aktörer skulle behövas för att sysselsätta och för att förhindra utslagning. Om stödperioden begränsas och den maximala tiden för arbetsmarknadsåtgärder läggs vid sex månader i fråga om den som ordnar åtgärden, kommer det att bli allt svårare att underlätta för de som är svårast att sysselsätta.

De organisationer inom tredje sektorn som blir tvungna att följa antingen de minimis-

bestämmelserna eller gruppundantagsförordningen får det svårare att ordna sysselsättning. De minimis-bestämmelserna gör att väggen kommer emot inom tre år i små föreningar medan gruppundantagsförordningen ställer för höga krav på andelen egenfinansiering av lönesumman. I definitionerna enligt den nämnda förordningen har man inte utnyttjat de marginaler som EU-bestämmelserna ger.

Åtgärder för att förbättra unga personers ställning

Ungdomsarbetslösheten ökar väldigt snabbt och det är därför nödvändigt att göra stora satsningar här i synnerhet genom lagstiftningsåtgärder men också genom att inrikta resurserna på rätt sätt. Utskottets hållning när det gäller att underlätta för unga personer går i rätt riktning men i stället för en lösning som innebär tidsbegränsningar borde unga personer genom en lagändring tydligare ha givits status av specialgrupp som kräver speciella åtgärder. Den gällande samhällsgarantin för ungdomar garanterar dem inte det mest väsentliga, nämligen jobb.

Ensidigt förpliktande sysselsättningsplaner

En sysselsättningsplan som ska upprättas inom två veckor från det att arbetslösheten började ska nu ersätta alla de tidigare planerna. Men det grundläggande problemet med planen är fortfarande att den endast är ensidigt förpliktande. De arbetslösa måste leva upp till allt det som sägs i planen medan myndigheterna inte nödvändigtvis förpliktas att göra någonting. Om planen ska vara fungerande och preventiv borde den också förplikta myndigheterna att vidta konkreta, sysselsättningsfrämjande åtgärder.

De som lämnats utanför alla åtgärder

Arbets- och näringsministeriets statistik visar redan nu upp 17 000 arbetssökande kunder i en situation som enligt tjänstemännens bedömning är

sådan att de står utanför förvaltningens åtgärder. De här människorna får inte lämnas vind för våg. En individuell pensionslösning är då bättre än att kunden lämnas i en oklar situation. Mer resurser måste därför inriktas på att få till stånd individuella pensionslösningar.

Incitament till aktivitet

Den nya definitionen av pendlingsregion innebär att en stor del av de som deltar i åtgärder förlorar den förhöjda ersättningen för uppehälle. Ersättningen är tänkt att uppmuntra arbetslösa att aktivt söka sig till utbildning och att täcka en del av kostnaderna för det. Den nya definitionen av pendlingsregion leder till att många förlorar detta incitament och därmed motverkar den föreslagna ändringen aktiveringsmålsättningen. Ar-

bets- och näringsministeriet borde därför omgående börja bereda en modell som på ett relevant sätt uppmuntrar till aktivitet och som förhindrar att vissa grupper faller utanför stödåtgärderna.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslag 3 och 4 godkänns utan ändringar,

*att lagförslag 1 och 2 godkänns med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

*att fyra uttalanden godkänns (**Reservationens förslag till uttalanden**).*

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 4 kap. 2 § 2 mom., 4 § 3 mom. och 5 § samt 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten, 3 § 4 mom. 4 punkten och 7 § 1 mom., av dem 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1216/2005 och 3 § 4 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 547/2006,

ändras 1 kap. 7 § 1 mom. 3, 8 och 13 punkten, 2 kap. 2 § 2 mom., II avdelningens rubrik, rubriken för 3 kap. samt 3 kap. 2 § 1 och 3 mom., 3 § 1 och 4 mom., 4 §, 5 § 1 mom. samt

6—9 §, 4 kap. 6 §, 5 och 5 a kap., 6 kap. 14 § 1 och 3 mom., 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., 7 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom., 8 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten samt 3 och 5 §, 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten samt 13 kap. 3 §,

av dem 3 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 4 mom. samt 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1216/2005, 3 kap. 7 § sådan den lyder i lag 306/2004, 3 kap. 8 § och 13 kap. 3 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 458/2005, 5 och 5 a kap. sådana de lyder jämte ändringar, 7 kap. 3 § 4 mom. 3 punkten sådan den lyder i nämnda lag 547/2006 samt 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1062/2006, och

fogas till 1 kap. 7 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 1216/2005, nya 14—16 punkter, till 3 kap. 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1216/2005, ett nytt 5 mom., och till 3 kap. en ny 6 a §, till 7 kap. en ny 1 a § och till 7 kap. 3 § 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag

AjUB 3/2010 rd — RP 274/2009 rd

547/2006, (*utesl.*) en ny 2 a-punkt, till 7 kap. 5 §, sådan den lyder delvis ändrad lagarna 1050/2004 och 1177/2007, ett nytt 4 mom., till 8 kap. 2 § 1 mom. en ny 4 punkt, till 8 kap en ny 3 a § samt till 11 kap. en ny 7 § som följer:

1 kap.	5 kap.
Allmänna bestämmelser	Intervju med arbetssökande och sysselsättningsplan
7 § (Som i AjUB)	1—3 § (Som i AjUB)
2 kap.	4 §
Principer inom offentlig arbetskraftsservice	<i>Sysselsättningsplanens innehåll</i>
2 § (Som i AjUB)	(1 mom. som i AjUB)
II OSA	I planen överenskoms om jobsökning och dess mål samt tjänster som stöder jobsökningen och främjar sysselsättningen. Vid behov kan man i planen komma överens om tjänster som förbättrar kompetensen, arbetsmarknadsfärdigheterna och funktionsförmågan, åtgärder som hänför sig till klarläggande av arbetsförmågan eller hälsotillståndet eller andra tjänster som arbets- och näringsbyrån tillhandahåller. <i>Planen är förpliktande för såväl den arbetssökande-kunden som för arbets- och näringsbyrån.</i>
ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅNS SERVICE OCH SERVICEPROCESSEN	(3 och 4 mom. som i AjUB)
3 kap.	5 § (Som i AjUB)
Grunder för arbets- och näringsbyråns service	5 a kap.
2—9 § (Som i AjUB)	Omställningsskydd
4 kap.	1—5 § (Som i AjUB)
Arbetsförmedlingstjänster	6 kap.
6 § (Som i AjUB)	Tjänster för kompetensutveckling
	14 § (Som i AjUB)

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

1 a §

Beviljande av lönesubvention till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet

Till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet beviljas lönesubvention i form av stöd enligt kommissionens förordning (EG) nr 800/2008 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget (allmän gruppundantagsförordning), när den som ska anställas med lönesubventionen

(1—7 punkten som i AjUB)

8) är en ensamstående vuxen med minst en person att försörja,

9) hör till en etnisk minoritet och behöver språk- eller yrkesutbildning eller arbetserfarenhet för att förbättra sina möjligheter till fast anställning,

10) är i en bransch med stark könsfördelning och representerar det kön som utgör minoritet.

(2 och 3 mom. som i AjUB)

Sociala företag anses inte bedriva näringsverksamhet. (Ny)

2 §

(Som i AjUB)

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention

(3 mom. som i AjUB)

Företag kan beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas lönesubvention

2 a) för anställning av andra än i 1 punkten avsedda arbetslösa arbetssökande som inte fyllt 25 år eller som är nyutexaminerad och som varit arbetslösa minst tre månader utan avbrott,

(2 b punkten *utesl.*)

(3 punkten som i AjUB)

5 och 9 §

(Som i AjUB)

11 §

Sysselsättningsstödets varaktighet

— — — — —
Med avvikelse från 1 och 2 mom. kan lönesubvention beviljas för sociala företag som avses i lagen om sociala företag:

2) för 12 månader i sänder per person, om den som anställs med subventionen är långtidsarbetslös eller svårsysselsatt

— — — — —
Med avvikelse från 1 mom. kan lönesubvention beviljas för högst 24 månader om ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning, en kommun, förening eller stiftelse med hjälp av subventionen anställer en person för att planera och ordna arbets- och utbildningsplatser för arbetslösa eller vidtar andra sysselsättningsfrämjande åtgärder. (*Utesl.*)

8 kap.

Arbetsmarknadsåtgärder

2, 3 och 3 a §

(Som i AjUB)

5 §

Avtalets maximitid

Arbets- och näringsbyrån kan ingå avtal om arbetsmarknadsåtgärder för den tid målet för åtgärden, främjandet av arbetsmarknadsfärdigheterna, beräknas ta i anspråk. Den tid ett avtal eller flera avtal sammanlagt kan vara i kraft får dock inte överskrida

1) tolv månader vid åtgärd hos samma anordnare,

(2 punkten *utesl.*)

Maximitiden för arbetslivsträning börjar räknas på nytt när personen efter att maximitiden gått ut har varit arbetslös (*utesl.*) i minst 12 månader. Maximitiden för arbetspraktik börjar räknas på nytt när personen efter att maximitiden gått ut har varit arbetslös utan avbrott i minst tre månader.

9 kap.

2, 4 och 7 §
(Som i AjUB)

10 kap.

Ersättning för kostnader för uppehälle

1 §
(Som i AjUB)

11 kap.

Samarbete i anslutning till verkställigheten

7 §
(Som i AjUB)

13 kap.

Sökande av ändring

3 §
(Som i AjUB)

(1 mom. som i AjUB)

(2 och 3 mom. *utesl.*)

(2—6 mom. som 4—8 mom. i AjUB)

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 8 kap. 1 och 5 § samt 6 § 1 mom. och 11 kap. 2 § 5 mom. 5 punkten,

av dem 8 kap. 1 § sådan den lyder i lag 307/2004,

ändras 1 kap. 3 §, 5 § 1 mom. 9, 10 och 10 a-punkten samt 9 §, 2 kap. 1 §, 11 § 1 mom., 14 §, 17 § 1 mom. och 18—21 §, 8 kap. 2 § 2 mom., 3 mom. 2 punkten och 5 mom., 3 § 2 mom., 4 § 2 mom., 4 a § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 6 § 3 mom. och 7 § 1 mom. 4 punkten samt 11 kap. 2 § 3 mom., 4 mom. 11, 16 och 17 punkten samt 5 mom. 3 punkten,

av dem 1 kap. 3 § och 2 kap. 18 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 459/2005, 1 kap. 5 § 1 mom. 9 punkten och 8 kap. 4 a § 1 mom. 2 punkten och 2 mom. sådana de lyder i lag 1217/2005, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 970/2003 och 10 a-punkten sådan den lyder i nämnda lag 459/2005 samt 1 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1053/2008, 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 459/2005 och i lag 344/2009 samt 20 § sådan den lyder i nämnda lag 459/2005 och i lag 548/2006, samt

fogas till 2 kap. nya 1 a och 18 a § samt till 11 kap. 2 § 4 mom. en ny 18 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3, 5 och 9 §
(Som i AjUB)

2 kap.

Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1, 1 a, 11, 14 och 17 §
(Som i AjUB)

18 §

Uteblivande från ett möte där en sysselsättningsplan utarbetas

En arbetssökande som uteblir från ett möte där en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den ska utarbetas eller revideras har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under de 7 dagar som följer efter uteblivandet från mötet. Rätten till förmånen fås dock tillbaka tidigast den dag då en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har utarbetats eller reviderats, om inte dröjsmålet med utarbetandet eller revideringen av planen beror på arbets- och näringsbyråns handlande.

(2 mom. som i AjUB)

18 a, 19, 20 och 21 §
(Som i AjUB)

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

10 §
(Som i AjUB)

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

11 §
(Som i AjUB)

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

11 och 12 §
(Som i AjUB)

8 kap.

Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd

2, 3, 4, 4 a, 6 och 7 §
(Som i AjUB)

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 och 4 §
(Som i AjUB)

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

(Som i AjUB)

Reservationens förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att lagstiftningen om sociala företag snabbt ändras så att företagen ombildas till aktiebolag med väsentligt bättre möjligheter att sysselsätta.*
2. *Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsbyråerna undantas från statens produktivhetsprogram och därmed garanteras tillräckliga personella resurser och möjligheter att ge kundservice av hög kvalitet.*
3. *Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsbyråerna garanteras tillräckliga resurser för att sänka arbetslösheten särskilt på orter med omfattande strukturomvandling.*
4. *Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet genast börjar bereda lagstiftning som inte till följd av den nya definitionen av pendlingsregion drabbar de som deltar i sysselsättningsfrämjande åtgärder.*

Helsingfors den 9 april 2010

Markus Mustajärvi /vänst
Merja Kyllönen /vänst

Jyrki Yrttiaho /vänst
Tarja Tallqvist /kd.

RESERVATION 2

Motivering

De förändringar som regeringen föreslår i fråga om lönesubventioner skulle innebära fundamentala problem för det finländska välfärdssystemet. Lagändringen kommer märkbart att kränga till det nuvarande lönesubventionssystemet och organisationernas möjligheter att erbjuda jobb. Exempelvis är social- och hälsovårdsorganisationerna en viktig kanal när det gäller att sysselsätta svårssysselsatta personer.

En majoritet av utskottsmedlemmarna understryker att de subventionerade jobben inte får minska till följd av lagändringen. Det är ändå svårt att förstå hur detta ska gå att förhindra om regeringens förslag godkänns i den lydelse det nu har.

I värsta fall innebär den föreslagna lagändringen att allt fler kommer att lämnas vind för våg fast de skulle kunna sysselsättas inom organisationer om nuvarande praxis fortsätter. Vi måste också komma ihåg att många av föreningarnas insatser stärker den offentliga verksamheten. Därmed bidrar de till att de skyldigheter som föreskrivs för offentlig verksamhet fullgörs. Om man går in för att begränsa föreningarnas möjligheter att erbjuda jobb ser man samtidigt till att beröva dem som behöver föreningarnas tjänster på dessa, som redan nu är bristvara.

Organisationslivet har på bred front motsatt sig lagförslagets bestämmelser om lönesubventioner, och inte heller företagen har i någon större omfattning ansett att det nuvarande systemet snedvrider konkurrensen. Att begränsa organisationernas verksamhetsförutsättningar samtidigt som arbetslösheten börjat växa kraftigt är dålig politik.

På EU-nivå skapar Lissabonfördraget möjligheter att allt bättre beakta de grundläggande rättigheterna vid sidan om inre marknadsfriheterna. Varken från EU:s regler för statligt stöd eller från EU:s andra konkurrens- och inre marknadsbestämmelser går det att direkt härleda någon definition av "renodlad" allmännyttig verksam-

het eller verksamhet av allmänt ekonomiskt intresse. Därmed är det möjligt att på nationell nivå också godta att näringsverksamhet av allmänt intresse ges en annan status och behandling än övrig näringsverksamhet.

Vad är näringsverksamhet?

Regeringen jämför företag och organisationer som mottagare av lönesubventioner i det avseendet att föreningarna jämföras med företag till den del deras subventionerade sysselsättning gäller näringsverksamhet. Det finns ingen närmare definition av näringsverksamhet i lagen (7 kap. 1 a § i lagförslag 1), utan enligt lagförslaget är det arbets- och näringsbyrån som bestämmer om den arbetsgivare som ansöker om lönesubvention ska anses bedriva näringsverksamhet.

Regeringen antar att den föreslagna lagen kommer att garantera organisationerna lönesubventioner i så gott som nuvarande omfattning, eftersom man gjort den bedömningen att största delen av organisationerna bedriver näringsverksamhet. Ändå innehåller motiven till lagförslaget en inkonsekvent beskrivning av de rättsregler som kommer att tillämpas på näringsverksamhet. Å ena sidan hänvisar regeringen till den kommande konkurrenslagen som ska anpassa definitionen av näringsidkare i enlighet med EU:s konkurrensbestämmelser, dvs. så att det centrala kriteriet blir utövande av ekonomisk verksamhet på marknaden. Det understryks särskilt att det är meningen att begreppet ska få en bred tolkning. Å andra sidan säger lagförslaget att man ska söka vägledning för sina avgöranden i skattemyndigheternas tolkningar. När skattemyndigheterna fattar beslut om tolkningen tillämpar de Finlands skattelagstiftning, och där definieras näringsidkare inte på samma sätt som i EU-rätten. De nationella besluten, som främst styr beskattningen, kan få betydande konsekvenser för organisationernas näringsverksamhet.

Dessutom måste det konstateras att den nya uppgift som arbets- och näringsbyråerna får ytterligare kommer att öka de resursknappa byråernas arbetsbörda. Till yttermera visso, om och när det i praktiken ibland är mycket svårt att dra en gräns mellan näringsverksamhet och annan verksamhet, kan det i enskilda fall uppkomma oskäligen och regionalt ojämlika situationer för organisationerna.

Definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Vi måste se till att organisationernas roll fortsatt består och tryggas, särskilt på serviceområden av ringa kommersiell betydelse. Detta kan vi göra genom att utnyttja den möjlighet som EU:s inre marknadsbestämmelser erbjuder att nationellt bestämma att vissa tjänster är av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI), och genom att påföra vissa aktörer, organisationer eller företag skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Då kan statligt stöd utan problem användas till finansiering av dessa tjänster samtidigt som man tillgodoser vissa människogrupper grundläggande fri- och rättigheter bättre än för närvarande.

Statsrådet har nyligen börjat utreda dels hur frivilligorganisationernas ställning kan förbättras, dels frågan om konkurrensneutralitet och tydligare gränsdragning mellan allmännyttig verksamhet och näringsverksamhet. Också i fråga om tjänsterna av allmänt ekonomiskt intresse pågår det arbete för att bestämma vilka dessa tjänster är. Det lagförslag vi nu behandlar försöker desperat uppnå konkurrensneutralitet och vidare försöker regeringen trumfa igenom förslaget så snabbt som möjligt — detta rimmar illa med vad statsrådet försöker uppnå med det nämnda utredningsarbetet.

Utgångsläget är det att man i praktiken kan undanta alla offentliga välfärdstjänster, inklusive de tjänster med drag av ekonomisk verksamhet som allmännyttiga organisationer tillhandahåller, från tillämpningsområdet för EU:s konkurrens- och inre marknadsbestämmelser, om det anses att dessa tjänster omfattas av skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Kon-

kurrensutsättning och marknadsprinciper har inget att göra med de tjänster som är till för att förbättra de mest utsatta gruppernas situation. Till dessa tjänster hör bl.a. skyddat arbete, arbetsverksamhet, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, barnskydd och service till missbrukare, psykiskt sjuka och gravt handikappade.

Varje EU-medlemsstat får i första hand genom nationell lagstiftning och nationella beslut fortsatt bestämma vilka tjänster som är av allmänt intresse och vilka som är av allmänt ekonomiskt intresse, som konkurrens- och inre marknadsbestämmelserna gäller för — och vilka inte är det. Allmännyttiga (icke-vinstdrivande) organisationer eftersträvar inte vinst ens när verksamheten anknyter till näringsverksamhet, eftersom "resultatet" styrs tillbaka in i verksamheten. Också den del av de allmännyttiga organisationernas verksamhet som kan kallas ekonomisk har utan undantag drag av icke-ekonomisk verksamhet. Det skulle ha funnits goda grunder för att i lagförslaget erkänna dessa organisationers särställning i fråga om lönesubventionering.

Ta fram nya bestämmelser om lönesubventionering

Motiveringen till lagförslaget innehåller mycket allmänt hållna kommentarer om innehållet i de centrala bestämmelserna i EG-fördraget. Av detta får man den bilden att där finns varken utrymme för tolkning eller rum för flexibilitet. Detta är en felaktig bild: både tolkningsmån och flexibilitetsmån finns (jfr ovan). Regeringen har däremot inte ens velat försöka bibehålla nuvarande system.

Lagförslagets bestämmelser om lönesubventionering måste beredas på nytt. Arbets- och näringsministeriet bör i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet ta fram kriterier för förhandsanmälan av lönesubventionssystemet till EU, dvs. s.k. notifiering.

Vidare ger Europeiska kommissionens recesionsrelaterade undantagsbestämmelser möjlighet till nationell flexibilitet i fråga om stöd till företagen. Kommissionen har godkänt Finlands temporära program för stöd till företag, som gäller 2009—2010. Målet är att stimulera real-

ekonomin genom mer lättillgänglig företagsfinansiering och att trygga sysselsättningen under den ekonomiska krisen. Detta gör det möjligt att skjuta upp lagförslaget.

Hur påverkar lagförslaget de sociala företagen

I 7 kap. 11 § föreslås en ändring som innebär att sociala företag kan få lönesubvention för anställning av långtidsarbetslösa för 12 månader i stället för tidigare 24 månader. I praktiken är 12 månader en för kort tid för att huvudsakligen långtidsarbetslösa, svårssysselsatta och personer med nedsatt arbetsförmåga ska kunna få fotfäste i arbetslivet. Således kommer ändringen med största sannolikhet att minska viljan att starta sociala företag och därmed kommer de sociala företagens sysselsättande verkan att minska. Vi anser att lönesubventionsperioden fortsatt ska vara 24 månader.

Nyutexaminerade måste få jobb

Det ytterst svåra sysselsättningsläget för ungdomar talar starkt för en lindring av villkoren för lönesubventioneringen i fråga om unga. Det är också motiverat att subventionen är tidsbunden. Däremot är det inte motiverat att åtgärderna begränsas till dem som är under 25 år gamla. Också nyutexaminerade på högskolenivå måste kunna omfattas. De blir i allmänhet klara med sina studier i 25-årsålderna. Utskottsmajoritetens

krav på att staten och kommunerna ska kunna anställa dessa ungdomar är inte realistiskt. Redan nu har kommunernas ansvar för sysselsättningen ökat — kommunerna är oroade t.ex. över hur de ska klara det nya ansvar som följer av att åldersgränsen i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte slopas. Åldergränsen för de lindrigare villkoren för lönesubventionering bör vara 30 år.

Målet med samhällsgarantin för de unga är att erbjuda en ung person jobb eller aktiva åtgärder inom tre månader från arbetslöshetens början. Föregående valperiod höll samhällsgarantin åter på ett lovande sätt när den kunde hållas för tre av fyra ungdomar. Denna valperiod erbjuds med nöd och näppe var tredje ungdom hjälp. Samhällsgarantin måste genomföras mycket effektivare.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslag 2—4 godkänns utan ändringar,

*att lagförslag 1 godkänns med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

*att ett uttalande godkänns (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 4 kap. 2 § 2 mom., 4 § 3 mom. och 5 § samt 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten, 3 § 4 mom. 4 punkten och 7 § 1 mom.,

AjUB 3/2010 rd — RP 274/2009 rd

av dem 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1216/2005 och 3 § 4 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 547/2006,

ändras 1 kap. 7 § 1 mom. 3, 8 och 13 punkten, 2 kap. 2 § 2 mom., II avdelningens rubrik, rubriken för 3 kap. samt 3 kap. 2 § 1 och 3 mom., 3 § 1 och 4 mom., 4 §, 5 § 1 mom. samt

6—9 §, 4 kap. 6 §, 5 och 5 a kap., 6 kap. 14 § 1 och 3 mom., 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., (*utesl.*), 8 § 1 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom., 8 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten samt 3 och 5 §, 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten samt 13 kap. 3 §,

av dem 3 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 4 mom. samt 7 kap. 2 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 3 § 3 mom., 9 § 4 mom. samt 11 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1216/2005, 3 kap. 7 § sådan den lyder i lag 306/2004, 3 kap. 8 § och 13 kap. 3 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 458/2005, 5 och 5 a kap. sådana de lyder jämte ändringar, 7 kap. 3 § 4 mom. 3 punkten sådan den lyder i nämnda lag 547/2006 samt 10 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1062/2006, och

fogas till 1 kap. 7 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 1216/2005, nya 14—15 punkter, till 3 kap. 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1216/2005, ett nytt 5 mom., och till 3 kap. en ny 6 a §, (*utesl.*) till 7 kap. 3 § 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag 547/2006, temporärt en ny 2 a-(*utesl.*)punkt, till 7 kap. 5 §, sådan den lyder delvis ändrad lagarna 1050/2004 och 1177/2007, ett nytt 4 mom., till 8 kap. 2 § 1 mom. en ny 4 punkt, till 8 kap en ny 3 a § samt till 11 kap. en ny 7 § som följer:

1 kap.	II OSA
Allmänna bestämmelser	ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅNS SERVICE OCH SERVICEPROCESSEN
7 §	
<i>Definitioner</i>	3 kap.
I denna lag avses med:	Grunder för arbets- och näringsbyråns service
(3, 8, 13—15 punkten som i AjUB)	
(16 punkten <i>utesl.</i>)	2—9 § (Som i AjUB)
2 kap.	4 kap.
Principer inom offentlig arbetskraftsservice	Arbetsförmedlingstjänster
2 § (Som i AjUB)	6 § (Som i AjUB)
	5 kap.
	1—5 § (Som i AjUB)

5 a kap.	9 § (Utesl.)
Omställningsskydd	
1—5 § (Som i AjUB)	11 § (Utesl.)
6 kap.	8 kap.
Tjänster för kompetensutveckling	Arbetsmarknadsåtgärder
14 § (Som i AjUB)	2, 3 och 5 § (Som i AjUB)
7 kap.	10 kap.
Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag	Ersättning för kostnader för uppehälle
1 a § (Utesl.)	1 § (Som i AjUB)
2 § (Som i AjUB)	11 kap.
3 §	Samarbete i anslutning till verkställigheten
<i>Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention</i>	7 § (Som i AjUB)
-----	13 kap.
(3 mom. som i AjUB)	Sökande av ändring
Företag kan beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas lönesubvention	3 § (Som i AjUB)
-----	<u>Ikraftträdande</u>
(2 a punkten <i>utesl.</i>)	(1 mom. som i AjUB)
2 a) för anställning av andra än i 1 punkten avsedda arbetslösa arbetssökande som inte fyllt 25 år och som varit arbetslösa minst tre månader utan avbrott,	7 kap. 3 § 4 mom. 2 a punkten i lagen är i kraft fram till den 31 december 2011. Lönesubvention som beviljats med stöd av den kan betalas ut högst till och med den 31 december 2012.
(3 punkten som i AjUB)	(3 mom. <i>utesl.</i>)
5 § (Utesl.)	(3—5 mom. som 4—6 mom. i AjUB)
	(7 mom. <i>utesl.</i>)

AjUB 3/2010 rd — RP 274/2009 rd

(6 mom. som 8 mom. i AjUB)

Reservationens förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen
skyndsamt utvidgar de lindrade villko-*

ren för lönesubventionering av ungdomar så att de gäller dem som inte fyllt 30 år, varvid största möjliga antal ungdomar omfattas av subventioneringen.

Helsingfors den 9 april 2010

Jukka Gustafsson /sd
Esa Lahtela /sd

Katja Taimela /sd
Merja Kuusisto /sd